SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2818

av Eric Palmqvist (SD)

Namnbyte på Kaliningrad

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra den svenska benämningen av Kaliningrad till Königsberg och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Fram till 1946 var namnet på den stad som idag är känt som Kaliningrad i stället Königsberg – vilket även var det ryska namnet på staden. Anledningen till namnbytet var ideologiskt då man i Sovjetunionen efter erövrandet av staden, såg det traditionella namnet som ett monarkiskt klingande namn, varför man i stället valde Kaliningrad – vilket också blev ett sätt att hedra den sovjetiska kommunistiske politikern Michail Kalinin. Efter Sovjetunionens fall 1991 kom flera av de städer som uppkallats efter kommunistiska ledare att återfå sina traditionella och historiska namn. Kanske mest känt är den stora ryska staden Sankt Petersburg, som under sovjet-eran kallades för Leningrad. Kaliningrad har dock inte följt samma spår, men i olika länder börjar det röra sig i den riktningen.

I maj 2023 beslutade Polen om att byta stadens namn till Królewiec på polska, vilket är den polska översättningen av det tyska namnet Königsberg. Samma sak gjordes i Litauen där staden kallas för Karaliaučius och i september 2023 bytte Estland namn på staden till Königsberg.

Königsberg, grundades av Tyska orden redan i mitten på 1200-talet och det var en gång ett kulturellt och intellektuellt centrum i Östeuropa. Staden var då ett hem för filosofer och förblev en betydelsefull plats för utbildning, vetenskap och konst genom seklerna. Namnet Königsberg bär på en historisk tyngd och är djupt rotat i den europeiska identiteten. Det är ett namn som förknippas med en lång tradition av lärdom och kultur, och som speglar den mångfacetterade historia som präglat regionen. Namnbytet till Kaliningrad kan ses som en symbol för en tid präglad av politisk omvälvning och kulturell utplåning som skedde i takt med att också urinvånare drevs ut. Att återupprätta namnet Königsberg skulle vara ett erkännande av stadens historia och ett sätt att visa respekt gentemot dess viktiga plats i det europeiska kulturarvet, bortom de politiska förändringar som format det senaste århundradet. Vidare skulle ett återtagande av det traditionella namnet kunna ses som ett steg mot att återupprätta en förlorad del av Europas kulturella arv. Namnet Köningsberg bär på historia, identitet och stolthet – något som borde återupplivas och bevaras för kommande generationer.

Regeringen bör därför följa den utveckling vi sett i länder som Estland samt de angränsande länderna Polen och Litauen, och säkerställa att det sker en ändring av den svenska benämningen av staden Kaliningrad till det traditionella namnet Königsberg.

Eric Palmqvist (SD)